

INGE WITTRUP

Inge Wittrup er født og opvokset i Aarhus, men har bl.a. boet i Gambia, hvor hun skrev sin Ph.d.-afhandling i antropologi. I mange år arbejdede hun for sundhedsvæsnet og regionen, og selvom hun er gået på efterløn, er hun ved siden af sit frivillige arbejde i [Fundamentet](#) tovholder for et kommunalt støttet projekt omhandlende etniske minoriteters hverdag med type 2-diabetes. I interviewet kan du også læse om hendes arbejde som frivillig behandler og hendes mening om, hvordan det frivillige arbejdes organisation og motivation har udviklet sig fra hendes studietid og frem til i dag.

Interviewet af Ditte Weibel, den 21. juni 2017

KAN DU FORTÆLLE LIDT OM DIN BAGGRUND?

Ja, jeg er barnefødt i Aarhus, så jeg har boet her siden 1953, med få afstikkere steder i den større verden; jeg har boet i England og Afrika i nogle år. Jeg er uddannet antropolog og har en Ph.d. i antropologi, og har arbejdet i sundhedsvæsenet i rigtig mange år, og også inden for det sociale område i nogle år. Jeg har skrevet Ph.d. om Afrika og boet i Gambia i Vestafrika i flere år. Men min base har faktisk altid været i Aarhus. Jeg ynder at kalde mig "cykel-

antropolog”, for de fleste job jeg har haft, hvis det ikke har været ude i den store verden, de har så at sige været på cykel rundt i Aarhus et eller andet sted, så der er jeg jo meget privilegeret.

HVORFOR GAMBIA? HAVDE DU FELTARBEJDE DERNEDE?

Ja, det var det.

HVAD MED LONDON?

Det ligger min studietid. Faktisk lavede jeg noget frivilligt arbejde i London for Mellempfolkeligt Samvirke. Det var så ikke i London, det var i Liverpool, men det er mange år siden, og der var frivilligt arbejde noget helt andet end det er i dag. Nu er det jo blevet voldsomt opreklameret, havde jeg nær sagt, og der er rigtig mange mennesker der har mange ressourcer til at lave frivilligt arbejde. Sådan var det jo ikke dengang. Der var Mellempfolkeligt Samvirke, Ulandshjælpen, og hjælp fra folk til folk, og så var der de kirkelige organisationer. Men det var slet ikke så omfattende, som det er i dag. Der var også en del der tog i kibbutzer dengang, og det var jo også en slags frivilligt arbejde.

VAR DET I ENGLAND PÅ EN ELLER ANDEN MÅDE STUDIERELEVANT?

Ja, det kan man jo på en måde godt sige. Da jeg var frivillig i Liverpool, var jeg med til at bygge et meget depraveret kvarter op i Merseyside, og det er en kæmpestor flod, der går igennem Liverpool. Der var man ved at restaurere en rigtig gammel kirke, som skulle være kulturhus. Så jeg var med i en meget tidlig fase, hvor det handlede meget om at bygge kirken op, så det var rent fysisk arbejde. Men det handlede også om at introducere de unge der boede i området. Jeg tror ikke, det var ret mange af de unge, der ikke havde en forælder der sad i spjældet, eller som var dybt alkoholiserede eller misbrugere. Det var virkelig børn der havde et hårdt liv. Så stedet skulle jo mere eller mindre være for dem. Jeg var både med til at være mentor for nogle af de her børn, og så var jeg selvfølgelig med til at hente gamle mursten fra nedbrudte bygninger og gøre dem rene og klar til nogle murere, der skulle bygge kirken op igen.

HVORDAN FALDT DU OVER DET?

Det var Mellempfolkeligt Samvirke der havde en kontakt til det. De havde kontakter til mange steder i verden, hvor man kunne give en hånd til et eller

andet. Det var meget i ulandene, men på det tidspunkt havde jeg lige lyst til at komme til Storbritannien, og så fandt jeg det der sted. Det var meget spændende, fordi der var frivillige fra hele verden; der var brasilianere, koreanere og flere fra andre steder i England. Der var vist også en svensker og en polak. Der var rigtig mange der kom forbi sådan et sted i tre-fire måneder. Jeg var der selv op til ét år, så det var spændende.

UDDANNELSE OG KARRIERE

HVORFOR BLEV DU ANTROPOLOG?

Jeg startede egentlig med at læse Statskundskab, fordi jeg gerne ville arbejde med politik. Men så fandt jeg ud af, at Statskundskab nok havde mere med økonomi at gøre, og det var jeg ikke ret god til. Så tænkte jeg, at nu skulle jeg *skisme* finde noget andet. Noget der har med samfundsforhold og mennesker, og interaktionen mellem mennesker, samfund og kultur at gøre. Så det blev antropologi, og det har jeg aldrig været ked af!

HVORDAN KOM DU SÅ TIL GAMBIA?

Det var simpelthen regulært feltarbejde, som jo var en del af studiet. Så blev jeg ansat og vendte tilbage, og lavede senere Ph.d. i forhold til det. Så på den måde fik jeg tilknytning til stedet, og der rakte det lidt længere.

MEN DU SKREV PH.D. VAR DET OM AFRIKA ELLER GAMBIA?

Jeg skrev Ph.d. om forholdene mellem kønnene, sådan meget bredt sagt, i forhold til en kønsantropologisk synsvinkel. Det var meget interessant på det tidspunkt, hvor jeg skrev Ph.d., fordi vi arbejdede med modeller, køn og kultur, komplementaritet, forhold mellem mænd og kvinder, og selvfølgelig religion i en eller anden udstrækning. Gambia er et muslimsk land, som er blevet mere og mere muslimsk, og er det mere i dag, end på det tidspunkt jeg var der, for der var også en del kristne. Der var også mange der slet ikke havde fundet ud af de der envejsreligioner og ikke tilhørte noget større trossamfund, men som i stedet dyrkede træerne, rødderne eller solen. Så det skrev jeg Ph.d. om.

BLEV DU UNDERVISER PÅ UNIVERSITETET?

Jo, det var jeg også i nogle år.

MEN DU KOM UD I MERE REGULÆRT ANTROPOLOGARBEJDE?

Jeg underviste også på sygeplejehøjskolen, for ligesom i dag var det jo ikke fordi jobbene ligefrem hang på træerne.

Men jeg underviste i nogle år. Dels på Moesgaard og dels på Sygeplejeskolen i Viborg. Så blev jeg interesseret i sundhed og mennesker i sundhedsvæsenet; altså både patienterne, men egentlig også de professionelle. De er jo lige så meget positioneret på en eller anden måde.

Så lavede jeg noget med unge. For Center for Rusmiddelforskning lavede jeg en undersøgelse om at være ung i Aarhus, ud fra et perspektiv om, at de brugte forskellige rusmidler. Fordi man var egentlig også interesseret i at finde ud af, hvordan det var med indvandrerunge, og hvordan deres profil så ud i forhold til rusmidler og danske unge. Det var sådan en europæisk undersøgelse, der også blev lavet andre steder. Så jeg lavede en lang rapport om det, og havde også nogle forskningsassistenter til at lave nogle interviews.

Så det var sådan lidt inden for det sociale område, og der kom jeg så til at arbejde i Aarhus Kommune, med forebyggelsesarbejde omkring rusmidler, især møntet på etniske minoriteter. Det handlede meget om at engagere nogle af de unge, så de på frivillig basis kunne tage rundt og fortælle, hvorfor man ikke skulle starte med at ryge hash, hvorfor det ikke var det bedste sted at være, eller hvordan de var kommet ind og ud af det igen. Så jeg havde en gruppe unge fra forskellige miljøer, og de var organiserede på den måde, at de tog rundt på skolerne og talte om deres liv med og uden stoffer, og hvordan de kom ud af det igen. Men for at det skulle fungere, skulle de jo have noget undervisning, og de skulle have et sted at komme hen og aflevere alt det, de havde oplevet ude på skolerne. Det lavede jeg så i nogle år i Aarhus Kommune.

DET VAR SÅ DIG, DE RAPPORTEREDE TILBAGE TIL?

Jeg var koordinator for det projekt. Universitet har et center for rusmiddelforskning, hvor jeg lavede forskningsarbejde, og så blev jeg ansat i kommunen, fordi de også selv havde Center for Misbrugsbehandling, som det hed på det tidspunkt. Det gør det ikke mere, nu hedder det noget andet.

DER ER JO MANGE FORSKELLIGE CENTRE OG FORENINGER

Det er meget populært at kalde alting for et "center", for så kommer det til at lyde meget fint og meget videnskabeligt. Dem var der rigtig mange af, og det er jo lidt af en jungle, for hører de til universitetet, til kommunen eller til regionen, eller hvad?

I DET MINDSTE ER DER IKKE 'AMTET' LÆNGERE!

Efter det blev jeg faktisk ansat i amtet, og det var egentlig der min karriere indenfor sundhedsvæsenet startede, og det blev så senere til regionen.

ER DU STADIG INDENFOR SUNDHEDSVÆSENET?

Nej, jeg er på efterløn nu.

HVAD VAR DET SIDSTE DU LAVEDE INDEN?

Det var i regionen. På en måde kom jeg altid til at arbejde med etniske minoriteter, så jeg har lavet en masse undersøgelser af sundhedsforhold for etniske minoriteter og ulighed i sundhed. Jeg byggede forskellige platforme op rundt omkring i kommunerne. Regionen arbejder for så vidt meget sammen med kommunerne omkring etniske minoriteters sundhed, tolkning, oversættelse og samtaler man kan lave med mennesker der er i krise, og lignende. Det har jeg lavet rigtig meget forskelligt med. Jeg har lavet noget med type 2-diabetes. Det er rigtig mange i gruppen af indvandrere der har type 2 diabetes. Det er lidt mere end i den etnisk danske befolkning, og det kræver en ekstra indsats, bestemt også for de sundhedsprofessionelle, for det er jo også et nyt område at komme igang med for dem.

HVOR LÆNGE HAR DU VÆRET PÅ EFTERLØN?

1½ år, så det er ikke længe.

ET KOMMUNALT STØTTET PROJEKT

HAR DU NÅET AT VÆRE MED I DEN HER BØLGE AF NYE FLYGTNINGE OG DE INDSATSER DER SKAL TIL DER?

Ikke direkte. Jeg laver stadigvæk et lille projekt med en tidligere studiekammerat, som vi faktisk har fået penge af Aarhus Kommunes

Innovationspulje til at lave. Det er også om type 2-diabetes, og det handler om at lave videodagbøger. Det er meget spændende! Vi er lige ved at samle alle de der dagbøger ind, som folk har lavet for os, for at og finde ud af, hvad pokker det lige handler om, og for at komme helt ud, hvor mennesker selv fortæller.

ER DET OGSÅ ETNISKE MINORITETER?

Ja, det er det. Det er en gruppe af arabere og en gruppe af somaliere.

HVOR HAR I FUNDET JERES INTERVIEWPERSONER?

Jeg har haft et langvarigt samarbejde med Folkesundhed Vest. De hører til ude i Globus 1, og de laver undervisningsforløb for forskellige kroniske patienter, og som navnet hentyder til, så er det ude i Vestaarhus. Det er meget for etniske minoriteter der har brug for sproglig bistand, og deres måde at formidle på er også orienteret mod en kulturel forståelse, så dem har vi samarbejdet med.

DET ER JO OGSÅ EN SPÆNDENDE OG STOR MÅLGRUPPE

Meget! Det er en gruppe, hvor forekomsten af type 2-diabetes er høj, og derfor er det jo nødvendigt, at man ved lidt om, hvordan deres hverdag fungerer med det, og hvordan de håndterer det. Vi er egentlig meget ude efter, hvordan folk håndterer det.

ER DET ALLE ALDRE I HAR MED?

Det er det, men det er ikke en stor gruppe; det er en gruppe på 10 personer. Men ja, det er lidt spredt i alderen faktisk. Der er også en god fordeling af mænd og kvinder, men der er flest arabere. Men sådan er det, nogle falder jo altid fra. Det er et lille studie.

DET ER JO RET SVÆRT AT HOLDE PÅ ALLE FOLK I SÅDAN NOGET

Ja, det skal jeg love dig for det er! De møder ikke pænt op med en anonym aftale ovenpå en rulletrappe, det kan jeg love dig.

DET ER RIGTIGT, JEG HAR ARBEJDET UDE VED DANSK FLYGTNINGEHJÆLP

Ja, så det kender du også til!

VI SAD MED HVERDAGSRÅDGIVNING, SÅ JA, JEG HAR LIDT ERFARING MED AFTALER DER IKKE ALTID BLIVER HOLDT

Ja, men sådan er det jo.

HAR I SÅ NOGLE TOLKE TILKNYTTET TIL JERES PROJEKT?

Heldigvis har vi fået fat i en kvindelig tolk, og hun er egentlig både SOSU-hjælper og alt mulig andet, og bager er hun også! Men hun manglede faktisk en praktikplads, så hun dalrer selvfølgelig rundt som tolk, og hun behersker både somalisk og arabisk. Det har jo været fantastisk for os, for så er vi fri for at have to. Så der er vi faktisk meget privilegerede.

DET MÅ MAN SIGE, DET ER GODT NOK IKKE DÅRLIGT

Ja, hun er rigtig dygtig! Det er vi meget tilfredse med.

JA, DET GØR VIRKELIG EN FORSKEL AT MAN HAR EN DYGTIG TOLK

Ja, hun er supergod til det.

HUN HAR VEL OGSÅ EN FORSTÅELSE FOR SUNDHEDSVÆSENET?

Også det, og det er jo en kæmpe fordel!

HVORDAN STARTEDE DET HER PROJEKT?

Jeg tror egentlig, at jeg synes, jeg blev presset lidt til det af min tidligere studiekammerat. Hende og hendes mand har et lille videofirma, hvor de producerer videoer. De har også lavet en del for Aarhus Kommune, især for arbejdsmarkedssektoren og også lidt inden for socialvæsnet, og det er faktisk rigtig godt, det de laver. Så ville de gerne ind i sundhedsvæsnet, og så synes de godt, de kunne presse mig til at gå med på det. Så blev jeg sådan lidt grebet af det, og så søgte vi nogle penge i den der pulje. Jeg tænkte, at vi garanteret ikke fik det. Men vi søgte 100.000 kr., og så fik vi 150.000 kr.!

Det var faktisk en meget spændende proces, som Sundhedsudvalget i byrådet havde lavet, for at skulle uddele de der penge. Der havde de lavet en seance hernede i en hal, hvor alle os der havde søgt penge skulle stå ved nogle borde. Så gik politikerne rundt, og så skulle vi have en smalltalk, en elevatorsamtale tror jeg, det hedder. Så gik de ind i et rum, da de havde været ved alle bordene, og besluttede hvem af os der skulle have pengene. Det var inden de skulle til

byrådsmøde, så det gik hurtigt. Det var så på baggrund af, at der havde været 100 ansøgninger, og så tror jeg vi var 10 der var udvalgt til det møde.

Så var der nogen der ikke fik penge, der var nogen der fik, hvad de gerne ville have, og så fik vi lige lidt mere. Så bliver man jo lidt grebet af det! Men det er ikke fordi, det kan betale sig, det skal jeg lige hilse at sige, så jeg betragter det nærmest som en del af mit frivillige arbejde. Det kan overhovedet ikke betale sig for nogen af os. Men så kan man tænke, at det måske kan kaste noget af sig, hvis vi får lavet noget godt, som nogen vil bruge i systemet. Så kan vi måske alligevel indkassere lidt, når vi går ud ad døren. Det ved jeg ikke, for vi er jo stadig midt i det. Vi har ikke fået kigget alle videoerne igennem, vi har ikke fået oversat alt der bliver sagt endnu, og så skal man ikke drage forhastede konklusioner. Man skal først se hele materialet, før man kan ligesom kan sige, hvad der er i det. Så det kommer!

INDSIGT OG DIALOG

ER I SÅ FÆRDIGE MED VIDEODAGBOGS-SEANCERNE?

Ja, man kan sige, at vi er i en slags analysefase. Min kollega laver jo også andre ting, og det gør jeg jo sådan set også, så der er jo ikke noget nogen af os der på fuld tid. Men vi betaler tolken, for hun skal jo selvfølgelig have penge, og vi har købt de der diktafoner, som de jo så har fået i gave efterfølgende. Lidt småtterier er der jo også mht. udgifter.

DET LYDER SPÆNDENDE!

Ja ja, det er meget spændende! Vi skal have en eller anden tilbagemelding til dem her i løbet af året.

TIL KOMMUNEN?

Ja, det skal vi også. I hvert fald inden årets udgang. Men også til deltagerne for at påvise, hvad det er, vi er ude efter. Vi vil gerne have, at det er dem der godkender det vi laver, for det er jo dem der smider deres kontrafej, deres liv og deres udtalelser ind. Så de skal være med til at beslutte, om det vi så vælger er noget, de egentlig gerne vil have ud til andre mennesker. Så der er stadigvæk

noget vi skal se til, det er helt sikkert, men det er jo også den spændende del af det.

I SKAL VEL OGSÅ UDFORME NOGET RAPPORT TÆNKER JEG?

Ja, det skal vi også.

MEN DET KAN JEG GODT FORSTÅ DU SYNES ER SPÆNDEDE

Ja, det synes jeg. Det er vildt spændende at se de der meget forskellige optagelser de laver. Nogle af dem er sådan lidt mere face to face, men nogle af dem går mere rundt i området og i lejligheden, viser maden og går på løbebåndet og alt muligt. Det er virkelig forskelligt og meget sjovt!

SKAL VIDEOERNE SÅ VISES FOR KOMMUNEN?

Vi forestiller os, at de kan bidrage til at få det der. For selvfølgelig kan man få et indblik i noget, hvis man laver et interview. Men interviewene har jo altid den her problematik med: *"Kan de overhovedet huske noget af det de sidder og snakker om?"* Der er hele tiden den der usikkerhed på, hvad folk egentlig husker. Det ved vi, for når man fortæller om noget, man tror man har set, så har alle personer set noget forskelligt.

Samtidigt giver det her en mulighed for dem selv at vælge, hvad de har lyst til at fortælle om. Vi har selvfølgelig lavet en ramme, for der er jo nogle ting, vi gerne vil vide noget om. Det er jo ikke "Her er dit liv", men det er inden for den ramme, at de kan vælge, hvad de gerne vil fortælle os om. Så jeg tænker, at vi går det skridt videre og komme tættere på folk, og er mere involverende, sammenlignet med interviews. Selvfølgelig ville det være godt, hvis man kan supplere metoderne, tror jeg, men det gør vi så ikke. Ikke endnu i hvert fald, for der findes jo rigtig mange undersøgelser, hvor folk er blevet interviewet og som vi kan knytte an til.

Men hvad er det for nogle kritiske situationer folk oplever? Det handler meget om mad, og det kommer meget tydeligt frem i noget af det jeg har set indtil videre. Der har de hver især nogle forskellige strategier til, hvordan man f.eks. undgår al den lækre mad i en bryllupsbuffet, eller når børnene kommer hjem, osv. Det er faktisk vigtigt at vide det, og på en måde er det også vigtigt, at det bliver synliggjort, at der altså er mange forhandlinger – også med sig selv! Fordi

der er en tendens til at sige, hvis man nu er muslim, så er det jo bare noget Allah bestemmer, og så kan det jo være lige meget. Det er jo slet ikke sådan det hænger sammen. Det er også en del af det, men der er ikke kun sådan.

DET GIVER VEL OGSÅ EN ANDEN INDSIGT, FOR DU ER VEL MED LIGE NÅR FORHANDLINGERNE SKER?

Det er lige præcis der hvor det sker, og der hvor der ikke kun er ord, man faktisk også handling. Så vi håber på, at det faktisk kan give noget ekstra til de sundhedsprofessionelle, når de skal vejlede og rådgive. For selvfølgelig kan man vejlede og rådgive efter alle de evidensbaserede ting om, hvor meget man må spise og motionere. Men hvis man ikke samtidig kender folks hverdage, problematikker og de faldgruber og strategier folk selv har, og ikke får et godt overblik over det, så kan det være lige meget, hvad man siger. Det skal jo på en eller anden måde bundfældes hos de her folk.

JEG SYNES OGSÅ DET ER INTERESSANT AT DER ER FÅ STUDIER DER TAGER DEN PSYKOLOGI MED IND OVER, I KRAFT AF AT MAN F.EKS. ER MEGET TROENDE.

Ja, helt sikkert. Der tror jeg måske nok, at vi som samfund egentlig undervurderer det med at være troende, fordi vi er så sekulariserede som vi er. Så vi tænker, at det der med at være troende, det findes ikke rigtig i vores verden. Der er godt nok nogen der går i kirke, og det er en flot ramme, og der er også nogle der beder, men det gælder sgu ikke rigtig, når vi virkelig snakker sammen, vel? Så det er lidt spændende, fordi vi kan jo høre det i meget af det de siger, og så er det religiøse faktisk en stor del af, at forholde sig til den der sygdom. Så det har vi faktisk tænkt os at gøre noget ved, og forstå hvad det egentligt betyder, og ikke bare affærdige det med, at man som muslim er fatalist. Det er jo det vi har gjort.

For mange år siden, da man fandt ud af det med type 2 diabetes, så var der jo overskrifter i alle aviserne: *"Muslimerne hører ikke hvad de professionelle siger, de er ligeglade, for de siger bare at Allah vil hjælpe mig"*. Det gør de bare ikke. Det er ikke kun det.

JA, DET ER JO DEN NEMME MÅDE AT LAVE EN KONKLUSION PÅ

Det er det lige præcis.

ER DET SÅ OGSÅ HERUDE I AARHUS VEST I LAGER DET?

Ja, det er det.

DET ER JO SÅ OGSÅ CYKELAFSTAND?

Ja, jeg bor selv derude, så jeg er lidt *biased* der, kan man sige. Men det har jeg så gjort i mange år.

FRIVILLIG I FUNDAMENTET

HVAD LAVER DU SÅ VED SIDEN AF?

Jamen egentlig så var det gennem Fundamentet, hvis du kender det? Det var jo egentlig gennem Fundamentet, at jeg fik en henvendelse om, at jeg ikke kunne have lyst til at blive interviewet. Det er så mit rigtige frivillige arbejde, hvor jeg har været nede stort set siden jeg gik på efterløn, og har været samtalepartner for mennesker, der er på kanten af den ene eller anden krise. Det er jo et sted, hvor mange unge mennesker kommer, men der kommer altså også nogen, der nærmer sig min alder. Men jeg har nu snakket med både unge og lidt ældre. Der har jeg ca. to til tre forløb kontinuerligt, fordi de har venteliste. Det bruger man i hvert fald en dag eller halvanden til, for det skal lige planlægges, hvad vi skal snakke om.

Jeg kommer derned en gang om ugen, og så snakker jeg med dem der nu skal snakke med mig. Så har vi mellem 10 og 15 gange, alt efter hvor de er henne. Jeg synes godt, det kan være lidt hårdt, for man får stor indsigt i, hvor svært livet kan være, uanset om man er en nyuddannet 25-årig, eller ikke har og ikke får nogen uddannelse, eller ikke har noget sted at bo. Eller hvis man er kommet op i årene, og tingene begynder at rode lidt for meget, og man har svært ved at få ordentligt gang i det. Nogen har store børn, de har store problemer med, og så videre. Der er mange, mange mennesker der har brug for at få struktureret noget. Det er ikke skizofrene, eller nogen med voldsomme diagnoser jeg sidder med, for jeg er jo ikke psykolog, men vi har samtalepartnere, som kan tage dem i hånden, og måske snakke om, hvor de gerne vil hen, og hvad der skal til, for at de kommer derhen.

HVORDAN ER DU ENDT DER?

Ja, det er et godt spørgsmål. Jeg var på et tidspunkt til en workshop med nogle folk fra Kaospiloterne, og jeg har altid syntes, at det var noget spændende noget! Så var der en af pigerne jeg snakkede med, og jeg sagde til hende, at jeg egentlig godt kunne tænke mig at lave sådan nogle ting, når jeg engang kom på efterløn. Noget lidt mere en-til-en kommunikation. Så sagde hun, at jeg skulle prøve at gå derned til Fundamentet, fordi hun kendte det sted. Så gik der noget tid, og da jeg kom på efterløn og skulle lave noget andet, så tog jeg ind og snakkede med dem en dag, og så har jeg været der siden.

Det er jo fint, for vi er en stor gruppe af det de kalder behandlere, og vi får også nogle kurser en gang imellem. Vi har også nogle fællesmøder, hvor vi diskuterer nogle sager, eller nogle fælles problematikker, og får noget supervision og så videre. Det synes jeg er spændende. Så sker der også lidt for mig.

ER DER EN GRUND TIL, AT DET IKKE ER MED MINORITETER, ELLER ER DET BARE SÅDAN TILFÆLDIGT?

Det kunne det godt være. De kommer der jo også dernede. Men egentlig kæmper jeg for ikke kun at arbejde med minoriteter, men jeg kommer tit til det! For sådan er det jo, når man begynder at være inden for et bestemt område eller felt, så et det tit, det bliver omdrejningspunktet. Det er så ikke det, der er i fokus lige her.

DU ER LIDT DE SVAGES FORKÆMPER PÅ EN ELLER ANDEN MÅDE?

Måske kan man sige det sådan. Jeg synes i hvert fald, at jeg har relativt mange ressourcer, og at det er fint for mig at investere dem der, i stedet for nogle andre steder.

MEN DET ER SÅ DIT PRIMÆRE FRIVILLIGE ARBEJDE?

Ja, det er det. Ok, så er jeg også lidt frivillig i gymnastikforeningen ude i Brabrand, men det er ikke voldsomt meget.

ER DET NOGET MED AT DU HAR HOLD ELLER HVORDAN?

Nej, vi har et team, der hedder "Team Kommunikation", som står for plakaterne, den årlige optræden og skriver nogle små ting i medlemsbladet.

SÅ DET ER IKKE SÅ FAST SOM NEDE VED FUNDAMENTET?

Nej nej, det har sine højdepunkter. Lige nu er der et højdepunkt, fordi vi sidder og laver et program der skal ud på nettet, så folk kan melde sig til, og så er der noget arbejde i det. Så er der den årlige opvisning, der også er et højdepunkt. Så det er slet ikke noget fast.

TO SIDER AF SAMME SAG

HVAD FÅR DU UD AF AT VÆRE FRIVILLIG?

Jeg kan godt lide at have fingeren på pulsen. Jeg synes, jeg følger med i min by og min verden, og møder nogle spændende mennesker og bliver udfordret af, at det ikke er alle der har muligheden for at leve som jeg for eksempel gør. Men der er alle mulige forskellige slags problematikker. Komplexiteten synes jeg er interessant. Jeg bruger det egentlig meget til at tænke over verden med, og til selv at være i verden. Det er jo ikke bare sådan for de andres blå øjnes skyld. Jeg får jo også noget ud af det, fordi jeg gør det, jeg lige præcis gerne vil nu. Det ved jeg ikke, om jeg altid har gjort i mit arbejdsliv, men jeg gør det i hvert fald nu. Det er jo det privilegie, som jeg så har nu, og det synes jeg er fantastisk.

HVAD ER DET FRIVILLIGE KAN?

Jeg tror det frivillige kan.... Jeg er ked af bare at sige "supplere", men det er måske det bedste ord alligevel. De kan supplere det offentlige, fordi vi ikke er bundet af nogen former for rammer. Og når jeg taler med nogen i det frivillige arbejde, så kender jeg kun deres fornavn. Jeg kender ikke deres efternavn, jeg ved som regel ikke hvor de bor henne, og jeg kender ikke deres CPR-nummer. Jeg har ikke noget økonomisk mellemværende med det, så jeg skal holde mig inden for det moralske og de etiske regler for god kommunikation, og det synes jeg er en anden måde at tilgå mennesker på, end hvis man er i et system, hvor man et eller andet sted altid har en kasket på.

SÅ DU SER FRIVILLIGHED SOM ET SUPPLEMENT TIL HVAD KOMMUNEN KAN UDBYDE? HAR DET ALTID VÆRET DET?

Jeg er heller ikke helt sikker på, at det er et supplement, fordi jeg er faktisk også ret sikker på, at hvis man gjorde det op i sparede kroner forskellige steder, så tror jeg der er et rigtig godt bidrag. Det tror jeg helt sikkert der er, voldsomt

meget. Det er jo også sådan noget, der selvfølgelig passer de politiske vinde rigtig godt, så jeg er da også klar over, at det er sådan det fungerer. Men hvis det er noget der kan komme den enkelte til gode, så synes jeg, at vi som enkeltindivider også har en forpligtelse til det samfund vi lever i. Vi kan jo ikke smide det hele over på kollektiv skulder åbenbart, så på den måde er der måske en etisk forpligtelse, hvis man skal bruge lidt højtravende udtryk. I hvert fald hvis man kan og har overskud til det.

DU SNAKKEDE LIDT OM I STARTEN AT DET FRIVILLIGE ARBEJDE HAR FORANDRET SIG MEGET?

Jamen det er jo voldsomt, hvad mennesker laver af frivilligt arbejde. Hele Aarhus 2017 er jo nærmest bygget op på frivillig arbejdskraft, og det er jo fantastisk, fordi det jo også er til glæde for en hel masse mennesker, som lige pludselig får en betydning, som de måske aldrig har haft. Nu tænker jeg jo også på min egen aldersgruppe ikke mindst, men jeg tænker også på unge mennesker; at det er godt at gøre noget, som man ikke nødvendigvis får penge for. Så jeg tror, det er godt for os som mennesker, at vi gør noget for nogen, der ikke tilhører vores egen "klan" eller egen familie, eller hvad vi nu kalder det. Jeg tror, det er godt for os, og jeg tror, det er med til at skabe sammenhængskraft og social ansvarlighed i vores samfund, at tage sig af andre mennesker og se lidt udover horisonten.

På den måde tror jeg, det er godt. Men jeg tror selvfølgelig også, at der er mennesker der et eller andet sted bliver udnyttet, og man kan også mærke en træthed nogle steder, hvor det nærmest er noget man *skal*. Det tænker jeg, at det for eksempel er noget, man lider lidt under i sundhedsvæsenet. Hvis man nu i længere tid har været frivillig på et plejehjem, så forventes det også, at man kommer, og at man nærmest skal melde afbud, hvis man ikke kommer. Så med frivilligheden tror jeg, der er nogle grænser, som jeg tror man hele tiden skal diskutere og spille ud med; hvor går de her grænser for, hvad vi skal og hvad vi ikke skal?

ER DER SKET MEGET SIDEN DU VAR FRIVILLIG I MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE?

Ja, det er der jo. Der tænker jeg lidt, at der måske også var noget meget kirkeligt indover, altså med organisering i det kirkelige og det der med at hjælpe sin næste. Så var der nok også det, som var lidt mere ud i det

socialistiske, det venstreorienterede arbejde, med solidariteten, og hvor man placerede sig selv i forhold til det. Så det var måske lidt mere politisk på det tidspunkt. Der var også en mening med det, vi ville noget med det, og vi ville måske forandre verden med det. Og det tror jeg ikke der er en skid af lige nu, hvis jeg skal være helt ærlig, sådan overordnet set. Jeg tror, det er meget mere lystbåret og mere individuelt båret, og måske også mere tilfældigt hvor man kommer til at lave sit frivillige arbejde. Det er egentlig ikke noget, jeg har tænkt så meget over, men jeg tror faktisk, det er blevet anderledes på den måde.

MEN DER ER VEL OGSÅ FLERE TILBUD NU?

Ja, mon ikke! Der er jo også et center for frivilligt arbejde. De slår tilbud op, og man kan komme at lære at blive frivillig. Så på den måde bliver det måske også inddraget lidt i sådan en "new public management" kultur, at: *"Nårh ja, men et hvert sted skal vel også have deres frivillige"* på en eller anden måde, for så kommer vi lidt tættere på folket eller mennesket, eller hvad ved jeg. Der kunne spændes mange tråde om det. Men jeg tror også, at mange mennesker er frivillige, fordi de ikke har et andet netværk.

MEN DET ER HELLER IKKE EN DÅRLIG MÅDE AT FÅ ET NETVÆRK PÅ?

Det er det bestemt ikke! Det er en rigtig god måde at få en nyt netværk på.

NÅR NU AARHUS ER FRIVILLIGHOVEDSTAD I 2018, TROR DU SÅ AT AARHUS KAN NOGET SPECIELT I FORHOLD TIL FRIVILLIGHED?

Det ved jeg egentlig ikke rigtigt. Jeg tror Danmark kan meget i forhold til frivillighed. Nu er det jo meget i skyggen af kultur, pga. det her Aarhus 2017. Den pondus de ting der foregår her har, det havde ikke været der, hvis ikke vi havde haft de frivillige. Alene åbningsceremonien var jo båret af frivillige.

Men de små samfund laver noget frivilligt sammen, som ser meget anderledes ud, og som måske har større betydning for det enkelte der har det dårligt. Måske, det ved jeg ikke. Men jeg tror, at Aarhus kan noget, fordi Aarhus er en stor by, og så er der måske noget andet, den ikke er så god til i forhold til frivillige. Fordi det bliver måske også et sted at positionere sig; hvor er det mest smart at være frivillig? Det bliver det måske for nogen.

DER ER JO OGSÅ NOGLE TILBUD HVOR MAN KAN SNIGE SIG IND PÅ NOGET MAN GERNE VIL BAGEFTER SOM STUDERENDE.

Helt sikkert! Jamen, det er jo fantastisk, for det kan man da ikke sige for meget til unge mennesker, at det da er et sted at prøve kræfter og møde nogle andre verdener, end man gør på universitetet, og som man ellers ikke har adgang til. På den måde kan det være en øjenåbner.

SÅ DU SER FRIVILLIGHED SOM NOGET POSITIVT?

Ja, det gør jeg faktisk. Jeg tror, at der hele vejen rundt er mulighed for at profitere af det på en eller anden måde. Der er jo selvfølgelig også en sårbarhed, og det er der jo altid. Der er på en eller anden måde en bagside af det, som man skal være opmærksom på.

Hvis det betyder at man tager arbejde fra nogen, så går jeg i hvert fald ikke ind for det, og det kan man godt have en fornemmelse af, at det også gør. Det er jeg slet ikke i tvivl om. Fordi så meget som der er skåret ned på kultur, sundhed og det sociale område, i forhold til hvor meget der egentligt sker, så tror jeg at det også har den betydning.

DET ER VEL PRISEN?

Måske. Men der er vel det samfund vi lever i, det er jo den politik som vi gerne vil føre, eller som Danmark gerne vil føre; den bærer lidt en bølge af individualisme, og at man er sin egen lykkes smed, og så skal det nok gå det hele. Det er selvfølgelig en god optimisme, men der bliver bare skraldet nogle mennesker fra.

MEN ER FRIVILLIGHED IKKE NØJAGTIGT DET MODSATTE AF INDIVIDUALISME?

Jeg tænker både og. Selvfølgelig tænker de fleste: "Det her det gør jeg for andre menneskers skyld", men der ligger også noget andet i det, hvor man tænker: "Det her gør jeg også for min egen skyld". Og nogle gange er det jo fint, fordi det er jo en fantastisk god komplementaritet, eller en god balance. Nogen gange tipper det også en lille smule over.

MED HÅRET I POSTKASSEN OG CYKLEN I SKINNERNE

DU ER FØDT OG OPVOKSET I AARHUS. VIL DU KALDE DIG SELV AARHUSIANER?

Ja, det vil jeg gerne. Faktisk er jeg ret vild med Aarhus, hvis jeg skal være helt ærlig. Det er også derfor, jeg bliver boende her. Jeg er født inde på stenbroen, altså inde i midtbyen, og der har jeg boet utallige steder. I alle gader der har et ø-gadenavn, der har jeg boet for mange år siden. Så har jeg så tilbragt de sidste mange år ude i Brabrand, og der har jeg også boet forskellige steder.

SÅ DET BEHØVER SLET IKKE VÆRE INDEN FOR RINGGADEN.

Slet ikke! Der er mange ting, man kan inde i byen, og jeg tænkte på et tidspunkt, at vi skulle flytte derind igen. Og det var på et tidspunkt meget fast at *"Vi skal da ind i midtbyen igen, når vi bliver gamle og ikke kan ordne haven"* og sådan noget. Men det skal vi ikke mere! Det gider vi ikke.

DER ER VEL OGSÅ MEGET UDMÆRKEDE BUSFORBINDELSER KAN MAN SIGE.

Ja, det er nemlig det, og man kan cykle derind, og man kan også tage sin bil og parkere den et eller andet sted langt væk, og så gå en tur herved i byen. Så nej, det tror jeg faktisk ikke vi skal.

MEN I BLIVER I AARHUS ALLIGEVEL?

Ja, det gør vi!

Jeg har faktisk en historie, og jeg tænkte lige på det, da jeg kom kørende her langs med havnen. Der er jo stadigvæk skinner. Det var der også i min barndom, for da kørte der toge her, og så huskede jeg lige en episode. Lige når man kommer fra havnen og drejer ind til Dokk1, der svinger det sådan lidt, og du har den her skrogvarefabrik, og det havde vi også dengang.

Så huskede jeg en gang, hvor min far var kørt derned i vores lille folkevogn, fordi han ville ned og fiske. Det gjorde mændene jo, når de tog hjem fra arbejde, så tog de ned og fiskede. Så havde min mor savnet ham, eller syntes hun ville gøre et eller andet ekstra for ham, og så pakkede hun så os unger på en cykel. Vi var to: en foran og en bagved, det gjorde man jo bare dengang. Men så kørte vi derned, for min mor ville overraske min far med kaffe. Jeg husker, at vi kom derhen, og så så vi, at min far kørte væk – og han så os ikke! Jeg har ikke været ret gammel, fordi vi har siddet på den cykel begge to. Sådan husker jeg det i hvert fald. Og så stod vi der med håret i postkassen, og havde fået cyklen ned i skinnerne. Det gjorde man altid dengang i Aarhus, man fik altid cyklerne ned i

skinnerne. Så da jeg cyklede herved i dag, fik jeg lige den erindring frem, så det var meget sjovt.

VAR DET SÅ FRA Ø-GADERNE I KOM FRA?

Ja, jeg er født nede på Kirkegårdsvej og har boet en stor del af de første år af min barndom dernede.

SÅ VAR DET HELDIGVIS IKKE SÅ LANGT HUN SKULLE CYKLE!

Nej, det var det ikke.

MEN HVORDAN SAD I BØRN? VAR DET PÅ STYRET ELLER PÅ STANGEN?

Nej, det var på styret, og det var en flettet cykelkurv, hvor benene sad ud, og så var den bare lige hængt på styret med to bøjler. Og så var der en stol bagpå bagagebæret. Og når man jo så var ude at købe ind, så var der jo også to net på styret også, eller hvis vi skulle ned til stranden.

JEG ER IMPONERET OVER DIN MORS EVNER TIL AT CYKLE!

Ja, det må du nok sige, men det gjorde hun altså, og det gjorde alle kvinder jo dengang. Alle cyklede jo.

JOH OG DET GØR MAN STADIG, MEN IKKE MED TO BØRN OG INDKØBSPOSER!

Slet ikke med to børn på den måde! Så har man jo vogne i dag.

KULTURBYEN HAR OGSÅ NOGET AT SIGE I FORHOLD TIL DET HER PROJEKT (2017 AARHUSIANERE). HAR DU BENYTTET DIG AF NOGLE AF TILBUDDENE?

Det har jeg nok i virkeligheden ikke gjort i særlig stor udstrækning, men i byens rum har jeg gjort det. Jeg har set udstillingen derude ved Tangkrogen. Det er jo så ARoS, men det er jo en del af kulturbyen. Men jeg har ikke involveret mig i særlig stor udstrækning. Jeg kan godt lide at se, hvad der kommer op i byen, når man går rundt. Jeg kan godt lide at gå rundt i byen, og se hvad der sker, for der sker jo hele tiden rigtig meget i Aarhus. Men jeg har ikke involveret mig så meget i det.

SÅ DU HAR IKKE VÆRET ARRANGEMENTER, HVOR MAN F.EKS. SKAL BETALE ENTRÉ?

Nej, det tror jeg ikke jeg har. Hvis "Røde Orm" er den del af kulturbyen, så har jeg.

JO DET ER DET, OG OGSÅ AROS MED "THE GARDEN".

Jo, så har jeg jo også det.

DER ER JO MASSER AF TILBUD I DET STORE KATALOG

Ja, det er kæmpe stort!

DU HAR HELLER IKKE KIGGET DET IGENNEM?

Joh, jeg har kigget noget af det igennem. Jeg har bare andre prioriteter og andre ting at lave. Men måske kommer der noget igen, året er jo ikke slut endnu! Det er jo kun det halve der er gået.

DET ER JO STADIG SOMMER ENDNU, SÅ DET KUNNE VÆRE, AT DER KOM LIDT FLERE UDENDØRS TING.

Ja, det gør der nok. Nu må vi se.